

**Аллоҳ кофирдан иймонни хоҳлаган эди.
Кофир эса куфрни хоҳлади... | Ақийда
дарслари (291-дарс)**

19:00 / 26 август 450

نَعُومُ هَا هُنَا وَ هِيَ عَاطِبٌ مُمْرَمٌ أَوْ
بِهِ تَيْصَعَم

У Зот уларни Ўзига итоат қилишга амр этди ва Ўзига нисбатан маъсият қилишдан қайтарди.

Шарҳ: Яъни, Аллоҳ таоло махлуқотларни халқ қилиб, ажаллари ва тақдирларини белгилаганидан сўнг беҳуда ташлаб қўймади. Балки уларни Ўзига итоат қилишга амр этди ва маъсият қилишдан қайтарди.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

لِيَعْبُدُونِ إِلَّا وَالْإِنْسَ الْجِنَّ خَلَقْتُ وَمَا ﴿٥٦﴾

«Жин ва инсни фақатгина Менга ибодат қилишлари учун яратдим»
(Зориёт сураси, 56-оят).

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

«У ўлим ва ҳаётни сизларнинг қайсиларингиз амалда яхшироқ эканингизни синаш учун яратди. У ўта иззатлидир, ўта мағфиратлидир» (Мулк сураси, 2-оят).

رَبِّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا

«Эй одамлар, сизларни ва сиздан олдингиларни яратган Роббингизга ибодат қилинг. Шоядки, тақво қилсангиз» (Бақара сураси, 21-оят).

وَأَنْتُمْ عِبْنَا خَلَقْنَاكُمْ أَنْمًا أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمًا أَفَحَسِبْتُمْ

تُرْجَعُونَ لَا إِلَيْنَا ۝۱۱۵

«Наҳотки, сизни яратишимиз беҳуда бўлган ва сиз Бизга қайтарилмассиз, деб ҳисобласангиз?!» (Муъминун сураси, 115-оят).

هَرِي دُقَاتِب يَرْجِي عِي ش لُكَ و
هُتِي شَمَ و، هِتِي شَمَ و
دَابِغَل لَ هِي شَمَ أَل دُفَنَات
ءَاشَ أَمَف، مُهَلْ ءَاشَ أَمَ أَلِ
مَلْ أَشِي مَلْ أَمَ و، نَأَكْ مُهَلْ
نُكَ ي

Ҳар бир нарса Унинг тақдири ва хоҳиши билан жорий бўлур. Унинг хоҳиши амалга ошади. Бандаларда У Зот улар учун хоҳлагандан бошқа хоҳиш йўқ. У Зот улар учун нимани хоҳласа, бўлади, нимани хоҳламаса, бўлмайди.

Шарҳ: Яъни, борлиқда воқе бўладиган ҳар бир нарса – хурсандчилигу алам, фойдаю зарар, мусибату роҳат, иззату хорлик, камбағаллигу бойлик, ўлиму ҳаёт, қаҳатчилигу серобчилик ва шунга ўхшаш ҳамма нарсалар Аллоҳнинг тақдири, хоҳиши ила воқе ва жорий бўлади. Бандаларнинг хоҳиши ила ҳеч бир нарса воқе бўлмайди. Мабодо бўлса ҳам, унга Аллоҳ субҳанаҳу ва таолонинг хоҳиши боғланганидан кейингина воқе бўлади. Аллоҳнинг хоҳиши боғлиқ бўлган нарса воқе бўлади. Аллоҳнинг хоҳиши боғлиқ бўлмаган нарса эса воқе ҳам бўлмайди, вужудга ҳам келмайди.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

حَكِيمًا عَلِيمًا كَانَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يَشَاءُ أَنْ إِلَّا تَشَاءُونَ وَمَا ﴿٣٠﴾

«Ва Аллоҳ хоҳласагина, сизлар хоҳлайсизлар. Албатта, Аллоҳ ўта билувчидир, ўта ҳикматлидир» (Инсон сураси, 30-оят).

الْعَلَمِينَ رَبُّ اللَّهُ يَشَاءُ أَنْ إِلَّا تَشَاءُونَ وَمَا ﴿٢٩﴾

«Оламларнинг Робби Аллоҳ хоҳласагина, сизлар хоҳлайсизлар» (Таквир сураси, 29-оят).

فَعَلُوهُ مَا رَبُّكَ شَاءَ وَلَوْ

«Агар Роббинг хоҳласа, буни қилмас эдилар» (Анъом сураси, 112-оят).

جَمِيعًا كُلُّهُمْ الْأَرْضِ فِي مَنْ لَأَمِنْ رَبُّكَ شَاءَ وَلَوْ

«Агар Роббинг хоҳласа, ер юзидаги кишиларнинг барчаси иймонга келар эдилар» (Юнус сураси, 99-оят).

مُسْتَقِيمٍ صِرَاطٍ عَلَىٰ يَجْعَلُهُ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلَّهُ اللَّهُ كَيْشًا مَنْ

«Аллоҳ кимни хоҳласа, адаштирур ва кимни хоҳласа, тўғри йўлда барқарор қилиб қўядир» (Анъом сураси, 39-оят) ва шунга ўхшаш, Аллоҳнинг хоҳлагани бўлиб, хоҳламагани бўлмаслигига далолат қилувчи оятлар. Қандай қилиб ҳам Унинг мулкида Ўзи хоҳламаган нарса воқе бўлар эди?! «Аллоҳ кофирдан иймонни хоҳлаган эди. Кофир эса куфрни хоҳлади. Кофирнинг хоҳиши Аллоҳнинг хоҳишидан ғолиб келди», деб ўйлаган одамдан ҳам адашганроқ ва ёлғончиरोқ одам борми?

У Зот улар айтаётган нарсадан ниҳоятда олийдир.

Бироқ қуйидаги оятларнинг мазмуни аввалги келтирилган оятларнинг мазмунига зоҳиран зид келади:

ءَابَاؤُنَا وَلَا أَشْرَكْنَا مَا لِلَّهِ شَاءَ لَوْ أَشْرَكُوا الَّذِينَ سَيَقُولُ

«Ҳали ширк келтирганлар: «Агар Аллоҳ хоҳлаганида, биз ҳам, ота-боболаримиз ҳам ширк келтирмас эдик...» дерлар» (Анъом сураси, 148-оят).

دُونِهِ مِنْ عَبَدْنَا مَا لِلَّهِ شَاءَ لَوْ أَشْرَكُوا الَّذِينَ وَقَالَ

«Ширк келтирганлар: «Агар Аллоҳ хоҳлаганида, биз ҳам, ота-боболаримиз ҳам Ундан ўзга ҳеч нарсага ибодат қилмаган бўлар эдик...» дедилар» (Наҳл сураси, 35-оят).

«Ақийдатут Таҳовия шарҳининг талхийси» китобидан

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7619-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.